

Research Paper

The Relationship between Family Flexibility and Academic Vitality: the Mediating by Cognitive Emotion Regulation

Karim Sevari^{1*}, Roghayeh Tarahi², Sakineh Qanavati³

1- Associate Professor, Department of Educational Psychology, Payame Nour University.

2- M A. Educational Psychology, Payame Nour University, Iran.

3- M A. Educational Psychology, Payame Nour University, Iran.

Received:2022/03/16

Revised:2022/09/13

Accepted:2022/11/04

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JPM.2022.30183.3613

Keywords:

Family Flexibility, Academic Vitality, Cognitive Emotion Regulation

Abstract

Introduction: The aim of this study was to investigate the relationship between family flexibility and academic vitality mediated by cognitive emotion regulation among high school students in the city of Mahshahr, Khuzestan.

Method: The statistical population of the research involved all the male and female junior and senior high school students in Mahshahr in the academic year 2021-22. In this context, 372 individuals were selected using available sampling method. The research instruments included Garnfsky et al. (2001)'s Discipline-Seeking-Cognitive-Emotion questionnaire, Hossein Chari and Deghani-Zadeh (2012)'s Academic Vitality scale, and Shakeri (2003)'s Family Flexibility questionnaire. SPSS software, version 26, was used to analyze the descriptive data and correlation matrix and AMOS software, version 26, was used to test research hypotheses and model through path analysis.

Findings: Based on the research findings, the research model fits well with the collected data. Family flexibility had a direct and positive effect on academic vitality and cognitive emotion regulation had a direct and positive effect on academic vitality. Moreover, family flexibility through the mediating role of cognitive emotion regulation exerted an indirect positive effect on the academic vitality.

Conclusion: It can be concluded that in order to increase students' academic vitality, special attention should be paid to family flexibility and cognitive regulation of their emotions.

Citation: Sevari K, Tarahi R, Qanavati S. The Relationship between Family Flexibility and Academic Vitality: the Mediating by Cognitive Emotion Regulation: Journal of Psychological Methods and Models 2022; 13 (49): 17-30.

*Corresponding Author: Associate Professor, Department of Educational Psychology, Payame Nour University.

Address: Ph.D. Associate Professor, Educational Psychology, Payame Nour University.

Tell: 09163138638

Email: K_Sevari@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Academic vitality is a relatively new psychological-educational structure known by positive psychology approaches (4). Academic vitality refers to the positive, constructive and adaptive response to all kinds of challenges and obstacles that are experienced in the continuous and current field of education (5) and as a protection against challenges, which plays an important role. It helps to solve problems and improve their academic progress (6). Therefore, it seems that in order to further explain and describe the academic vitality of students, the factors affecting it should be discussed (8). The antecedents of academic vitality can be examined at three different psychological levels, academic environment and family (9). Among the antecedents related to the family level, the flexibility of the family can have an effect as a predictive variable in the academic vitality of students. If the results of previous researches also indicated the relationship between family emotional atmosphere and academic vitality (13), the relationship between family flexibility and academic vitality (14-15) and family communication patterns and academic vitality (16). On the other hand, emotion regulation strategies play a mediating role between family flexibility and students' academic vitality (18). Many evidences also show that emotion regulation is associated with success or failure in the fields of Different life is related (22). The use of cognitive emotion regulation strategies is associated with optimism and self-esteem (23), a sense of competence and self-acceptance in the environment and a sense of vitality (24), coping with a stressful event (25). Therefore, the purpose of this research is to investigate the relationship family flexibility and academic vitality played a mediating role in cognitive order-seeking and excitement.

Materials and Methods

The current research was applied in terms of purpose and of correlation and modeling of structural equations. The statistical population of the present study includes all the first and second year high school

students of Mahshahr city in the academic year of 1400-1401, numbering 11,370 people, based on the Karjesi-Morgan table (30), 372 people were selected using available sampling method. Due to the spread of corona disease, the link of the questionnaire was placed in the study groups of the students and the questionnaires were completed online by them. SPSS version 26 software was used to analyze the descriptive data and correlation matrix, and the bootstrap command was used in AMOS version 26 software to investigate the mediating role of the mediator variable. The following questionnaires were used to collect the required data for this study:

Academic vitality scale

HosseinChari and Dehghanizadeh's academic vitality scale (2013) includes 9 items and single components for which a five-point Likert scale (completely disagree = 1 to completely agree = 5) is considered. is (31). In the present study, the reliability of the questionnaire was obtained using Cronbach's alpha of 0.792.

Family Flexibility Questionnaire

This questionnaire was inspired by Elson's (1999) hybrid circular pattern about the family by Shakri (2012), which has 16 questions that have a five-point Likert scale (1 = completely disagree to = 1 completely agree). 5) is intended for it (33). In the present study, the reliability of the questionnaire was obtained using Cronbach's alpha of 0.81.

Cognitive Regulation of Emotion Questionnaire

This questionnaire by Garnefski and colleagues in 2001 with 36 questions and 2 dimensions of positive strategies of cognitive regulation of emotion and negative strategies of cognitive regulation of emotion and 9 subscales with a five-choice Likert scale (never = 1 to always = 5) was designed (35). In the present study, the reliability of the questionnaire was obtained using Cronbach's alpha of 0.78.

Findings

The results obtained from the Pearson correlation matrix showed that there is a positive and significant relationship between all research variables. The values of model fit indices such as χ^2/df , GFI, AGFI, IFI, CFI and RMSEA were equal to 1.618, 0.98, 0.98, 0.97, 0.96 and 0.032, respectively. Figure 1. The final model of the results of the bootstrap test showed that family flexibility through the mediation of cognitive regulation of emotion has a positive and significant effect on academic vitality ($\beta = 0.25$ and $p < 0.01$).

Discussion

Based on the obtained results, family flexibility has a positive and significant effect on the cognitive regulation of emotion. When in the family environment, the members have trust and confidence in each other, they get along well with each other, they can decide how to solve any problem, all family members are accepted as they are, they can talk to each other about any emotion and express their feelings to each other, and students learn the necessary skills for cognitive regulation of emotions through role modeling (41 and 42). Also, the research model showed that the cognitive regulation of emotion has a direct and positive effect on academic vitality. Students who have higher cognitive emotion regulation skills deal more constructively with academic challenges (46) and as a result, they pass daily tensions and challenges more successfully. (47) and they turn challenges into opportunities for their growth and development, and this ability is an indicator of their vitality (48). The research findings showed that family flexibility has a direct and positive effect on academic vitality. Through creating positive relationships, the family makes children feel positive and valuable. Therefore, children are not afraid of facing challenging issues and will have the power of adaptation, adaptability, resilience and more effective performance. The existence of these conditions increases their academic vitality (16) and they are able to perform the tasks and duties assigned to them in the educational environment (13). Other findings of the research showed that the flexibility of the family the mediator of

cognitive regulation of emotion positively predicts academic vitality. By increasing positive strategies and decreasing negative strategies of cognitive regulation of emotion (56), parents help students to regulate arousal and negative emotions caused by academic challenges and competitions, and as a result, academic challenges turn them into opportunities for their growth and development and increase their vitality in the educational environment (47 and 48).

Results

According to the obtained results, it is suggested to families by providing and creating a suitable and effective model for communication with teenagers, in a way that leads to flexible control according to natural desires, desires and feelings. Their desire for independence should provide a suitable basis for achieving more lively children in academic matters. Also, in the meetings of parents and coaches, parents should be taught the skills of cognitive discipline, excitement and effective communication with their children; so that they can teach these skills to their children.

Ethical Considerations

In the present study, the ethical principles have been observed and the respondents filled the questionnaires with their consent and knowledge.

Conflict of Interest

According to the authors of this article, there was no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

رابطه انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی: نقش واسطه‌گری نظم‌جویی

شناختی هیجان

کریم سواری^{۱*}، رقیه تراهی^۲، سکینه قنواتی^۳

۱-دانشیارگروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور.

۲-کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران.

۳-کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران.

چکیده

مقدمه: هدف از این پژوهش بررسی رابطه انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی با میانجی‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان در دانش‌آموزان مقطع متوسطه ماهشهر بود.

روش: جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه مدارس دولتی شهرستان ماهشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود که از میان آن‌ها تعداد ۳۷۲ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسش‌نامه نظم‌جویی‌شناختی‌هیجان گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۱)، مقیاس سرزندگی تحصیلی حسین‌چاری و دهقانی‌زاده (۱۳۹۱) و پرسش‌نامه انعطاف‌پذیری خانواده شاکری (۱۳۸۲) بود. برای تحلیل داده‌های توصیفی و ماتریس همبستگی از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و برای آزمون فرضیه و مدل پژوهش با روش تحلیل مسیر از نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۶ استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان دادند که مدل پژوهش با داده‌های گردآوری شده برازش مطلوبی دارد. انعطاف‌پذیری خانواده دارای اثر مستقیم و مثبت بر سرزندگی تحصیلی و نظم‌جویی‌شناختی هیجان دارای اثر مستقیم و مثبت بر سرزندگی تحصیلی بود. همچنین، انعطاف‌پذیری خانواده از راه میانجی‌گری نظم‌جویی‌شناختی هیجان بر سرزندگی تحصیلی اثر مثبت غیرمستقیم دارد.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که به منظور افزایش سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان باید به انعطاف‌پذیری خانواده و نظم‌جویی‌شناختی هیجان آن‌ها توجه کافی شود.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

تاریخ داوری: ۱۴۰۱/۰۶/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۱۳

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JPMM.2022.30183.3613

واژه‌های کلیدی:

انعطاف‌پذیری خانواده، سرزندگی تحصیلی، نظم‌جویی-شناختی هیجان.

* نویسنده مسئول: کریم سواری

نشانی: دانشیارگروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور.

تلفن: ۰۹۱۶۳۱۳۸۶۳۸

پست الکترونیکی: K_Sevari@pnu.ac.ir

مقدمه

نوجوانی یک مرحله رشدی منحصربه‌فرد و چالش‌برانگیز است که نوجوانان افزون بر دگرگونی‌های بیولوژیکی، شناختی و روان‌شناختی مربوط به بلوغ، به دلیل عدم مطابقت بین نیازهای رشدی و محیط یادگیری در هنگام انتقال از دوره دبستان به راهنمایی و دبیرستان، تغییرات چشمگیری در کارها و زندگی تحصیلی خود را تجربه می‌کنند (۱) و با موانع، چالش‌ها و فشارهای گوناگونی مانند نمرات ضعیف، تهدید اعتماد به نفس و کاهش انگیزش روبه‌رو می‌شوند که این چالش‌ها منبعی از فشار روانی را برای آنان فراهم می‌کند (۲). از توانمندی‌هایی که در برخورد با این چالش‌ها به دانش‌آموزان کمک شایانی می‌کند، سرزندگی تحصیلی است (۳).

سرزندگی تحصیلی یک ساختار روان‌شناختی-آموزشی نسبتاً جدید است که با رویکردهای روان‌شناسی مثبت شناخته می‌شود (۴). سرزندگی تحصیلی پاسخ مثبت، سازنده و سازگارانه به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی، تجربه می‌شوند، اشاره دارد (۵) و به عنوان محافظت‌کننده در برابر چالش‌ها می‌باشد که نقشی مهم در کمک به حل مشکلات و بهبود پیشرفت تحصیلی آنان دارد (۶). همچنین، با افزایش توان شناختی فرد منجر به تقویت اهداف تحصیلی فراگیر می‌شود (۷). از این‌رو به نظر می‌رسد جهت تبیین و توصیف بیش‌تر سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان باید عوامل تأثیرگذار بر آن مورد بحث قرار گیرد (۸).

از دیدگاه پژوهشگران و روان‌شناسان پیشایندهای سرزندگی تحصیلی را در سه سطح گوناگون روان‌شناختی، محیط تحصیلی و خانواده می‌توان بررسی نمود (۹). از میان پیشایندهای مربوط به سطح خانواده، انعطاف‌پذیری خانواده می‌تواند به عنوان متغیری پیش‌بین در سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر داشته باشد. انعطاف‌پذیری خانواده مقدار تغییر در رهبری در خانواده را مشخص می‌کند و شامل مفاهیم خاص مانند کنترل نظم، مذاکره آرام، روابط، نقش‌ها و قواعد ارتباط است (۱۰). در خانواده‌های انعطاف‌پذیر، رهبری و مدیریت خانواده به صورت دموکراتیک است و کم‌تر حالت استبدادی به خود می‌گیرد و اعضای جوان‌تر خانواده نیز در تصمیم‌گیری مشارکت داده می‌شوند (۱۱) و از راه متغیرهایی که حاصل یادگیری است و نوعی مهارت شناخته می‌شوند، بر رفتارهای تحصیلی آنان اثرگذار هستند (۱۲). چنانچه نتایج پژوهش‌های پیشین نیز نشان‌دهنده رابطه جو عاطفی خانواده و سرزندگی تحصیلی (۱۳)، رابطه انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی (۱۴-۱۵) و الگوهای ارتباطی خانواده و سرزندگی تحصیلی بود (۱۶). هم‌چنین، هر چه خانواده انعطاف‌پذیرتر باشد، توانایی بالاتری برای اصلاح رفتارهای نابهنجار، ایجاد رفتارهای بهنجار و کنترل و تنظیم شناختی هیجانان دارد و کارآمدی خانواده بیش‌تر تضمین خواهد شد (۱۷).

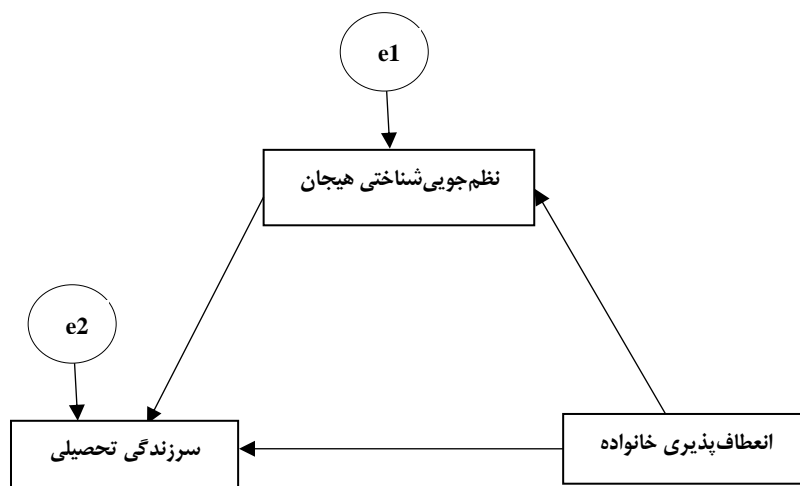
از سویی دیگر، راهبردهای تنظیم هیجان نقش واسطه‌ای بین انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دارد (۱۸). تنظیم شناختی هیجان شامل تلاش برای شروع، نگهداری، تعدیل و یا

بیان عواطف و هیجانان است (۱۹). از دیدگاه گارنفسکی و کریج (۲۰) نظم‌جویی شناختی هیجان، نشانه‌ای از تفکر خودآگاه و مجموعه‌ای از راهبردهای شناختی است که شخص در مدیریت هیجانان در شرایط تهدیدآمیز استفاده می‌کند. راهبردهای تنظیم شناختی هیجان روی هم رفته، به دو طبقه راهبردهای مثبت و منفی تنظیم شناختی هیجان تقسیم می‌شود. راهبردهای مثبت شامل پذیرش، توجه مجدد به برنامه ریزی، توجه مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت و اتخاذ دیدگاه می‌باشند و منفی شامل سرزنش خود، نشخوارگری، سرزنش دیگران و فاجعه‌آمیز پنداری می‌شوند (۲۱).

شواهد زیادی نیز نشان می‌دهند که نظم‌جویی شناختی هیجان با موفقیت یا عدم موفقیت در حوزه‌های گوناگون زندگی مرتبط است (۲۲). استفاده از راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان با خوش‌بینی و عزت نفس (۲۳)، احساس شایستگی و خودپذیری در محیط و حس سرزندگی (۲۴) کنار آمدن با رخداد استرس‌زا (۲۵) همراه است. هم‌چنین، راهبردهای نظم‌جویی شناختی هیجان می‌توانند بخشی از تغییرات مربوط به سرزندگی تحصیلی را تبیین کنند (۲۶).

با توجه به این‌که در دوران زندگی تحصیلی، تغییر و تحولات شناختی و اجتماعی سریعی اتفاق می‌افتد. این تغییرات ایجاد شده، معمولاً منابع گوناگونی از استرس را با خود به همراه دارند که پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان را در حال و آینده تحت تأثیر قرار می‌دهند و افزون بر این، سوالات و مباحث چالش‌انگیزی در زمینه تحصیلی وجود دارد که نیازمند توجه ویژه‌اند. بر همین اساس، یکی از مهمترین نگرانی‌ها در زمینه روان‌شناسی مدرسه، فهم چگونگی تلاش دانش‌آموزان و خانواده آن‌ها برای روبارویی با مشکلات و چالش‌های تحصیلی و مدرسه‌ای (برای مثال، کسب نمره پایین‌تر از انتظار، شکست در رقابت تحصیلی و یا اضطراب امتحان و ارزشیابی) است (۲۷). چنین ویژگی‌هایی باعث شده تا سرزندگی تحصیلی در ارتباط بین منابع فردی، خانوادگی و اجتماعی با سایر متغیرهای تحصیلی در نظر گرفته شود (۲۸ و ۲۹). با توجه به اینکه در پژوهش‌های پیشین به نقش عوامل آموزشی و خانوادگی، در ارتباط با سرزندگی تحصیلی توجه کم‌تری شده است. در این پژوهش به بررسی این عوامل در قالب یک مدل پرداخته شده است، که تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است. بدین صورت که مقدار واسطه‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان در ارتباط بین انعطاف‌پذیری خانواده به عنوان آغازگر رفتار و سرزندگی تحصیلی به عنوان پیامد رفتاری بررسی می‌شود مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ آمده است. بنابراین، فرضیه‌های پژوهش عبارتند از:

- ۱- انعطاف‌پذیری خانواده با نظم‌جویی شناختی هیجان رابطه مستقیم و مثبت دارد.
- ۲- نظم‌جویی شناختی هیجان با سرزندگی تحصیلی رابطه مستقیم و مثبت دارد.
- ۳- انعطاف‌پذیری خانواده با سرزندگی تحصیلی رابطه مستقیم و مثبت دارد.
- ۴- رابطه انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی با میانجی‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان برازنده داده‌ها است.

شکل ۱- مدل پیشنهادی سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه بر اساس انعطاف‌پذیری خانواده با واسطه‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان

روش پژوهش

از آن‌جا که هدف این پژوهش بررسی پیشایندهای دور و نزدیک سرزندگی تحصیلی در قالب یک مدل علی بود، لذا این پژوهش از نوع همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری است.

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره اول و دوم متوسطه مدارس دولتی و غیرانتفاعی شهرستان ماهشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تعداد ۱۱۳۷۰ نفر است که بر اساس جدول کرجسی- مورگان (۳۰)، تعداد ۳۷۲ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

با توجه به شیوع بیماری کرونا و عدم دسترسی حضوری به دانش‌آموزان، از مدیران مدارس خواسته شد که لینک پرسش‌نامه‌ها روی گروه‌های درسی قرار بگیرد و تأکید شود که دانش‌آموزان در صورت تمایل می‌توانند در این پروژه علمی مشارکت کنند. پرسش‌نامه‌های این پژوهش با رعایت همه موازین اخلاقی شامل رضایت آگاهانه به شرکت در پژوهش، اطمینان نسبت به محرمانه ماندن نتایج، در جریان قراردادن شرکت‌کننده از نتایج، کسب رضایت والدین و ... گردآوری شدند.

در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات مربوط به متغیرها از ابزارهای زیر استفاده شد:

مقیاس سرزندگی تحصیلی: مقیاس سرزندگی تحصیلی توسط که حسین چاری و دهقانی‌زاده در سال ۱۳۹۱ طراحی شده است. مقیاس شامل ۹ گویه و تک مؤلفه‌ای است که طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً مخالفم= ۱ تا کاملاً موافقم= ۵)، برای آن در نظر گرفته شده است (۳۱). بررسی خصوصیات روان‌سنجی این ابزار توسط این دو پژوهشگر نشان داد ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده برابر ۰/۸۰ و ضریب بازآزمایی برابر با ۰/۷۳ بود. هم‌چنین، دامنه همبستگی گویه‌ها با نمره کل را بین ۰/۵۱ تا ۰/۶۸ بدست آوردند. این نتایج حاکی از آن است که گویه‌ها از همسانی درونی و ثبات رضایت‌بخشی برخوردارند. افزون بر این یافته‌ها، نتایج بررسی ساختار عاملی مقیاس از راه تحلیل عاملی

نشان داد ۹ گویه مورد نظر در مجموع، ۳۷ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی را تبیین می‌کنند. در این پژوهش پایایی پرسش‌نامه سرزندگی تحصیلی به شیوه آلفای کرونباخ ۰/۷۹۲ بدست آمد.

پرسش‌نامه انعطاف‌پذیری خانواده: این پرسش‌نامه با الهام از الگوی مدور ترکیبی السون (۱۹۹۹) درباره خانواده به وسیله شاکری (۱۳۸۲) ساخته شده است. این پرسش‌نامه دارای ۱۶ پرسش که طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (کاملاً مخالفم= ۱ تا کاملاً موافقم= ۵) برای آن در نظر گرفته شده است. پایایی و روایی توسط شاکری، مورد تأیید قرار گرفت و ضریب پایایی پرسش‌نامه با روش آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۹ گزارش شده است (۳۲ و ۳۳). نتیجه تحلیل عاملی این پرسش‌نامه نیز، تنها یک عامل عمومی به عنوان انعطاف‌پذیری بدست آمده است (۳۴). در این پژوهش پایایی پرسش‌نامه انعطاف‌پذیری خانواده به شیوه آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد.

پرسش‌نامه نظم‌جویی شناختی هیجان: این پرسش‌نامه توسط گارنفسکی و همکاران در سال ۲۰۰۱ طراحی شد. پرسش‌نامه دارای ۳۶ سوال و دارای ۲ بعد راهبردهای مثبت نظم‌جویی شناختی هیجان و راهبردهای منفی نظم‌جویی شناختی هیجان و ۹ خرده مقیاس‌های؛ ملامت خویش، پذیرش خود، نشخوار فکری، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه‌گیری، فاجعه‌سازی و ملامت دیگران است. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بوده که امتیاز مربوط به هر گزینه بصورت هرگز (۱)، گاهی (۲)، مرتباً (۳)، اغلب (۴) و همیشه (۵) می‌باشد (۳۵).

پایایی پرسش‌نامه به همراه مؤلفه‌های آن در پژوهش چاکماک و چویک (۲۰۱۰) با ضرایب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۳ تا ۰/۷۴ بدست آمد (۳۶). حسنی (۱۳۹۰) سازه آن را بر اساس تحلیل مولفه اصلی با استفاده از چرخش واریماکس با تبیین ۷۴ درصد واریانس مطلوب گزارش کرد و پایایی پرسش‌نامه به همراه مؤلفه‌های آن براساس روش‌های همسانی ۰/۷۶ تا ۰/۹۲ و بازآزمایی ۰/۵۱ تا ۰/۷۷ بدست آورد

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش نشان داد که حجم نمونه شامل ۲۰۸ دانش‌آموز دختر (۵۵/۹ درصد) و ۱۶۴ دانش‌آموز پسر (۴۴/۱ درصد) است که ۱۷۵ نفر (۴۷/۰۴ درصد) از آنان در مقطع متوسطه اول و ۱۹۷ نفر (۵۲/۹۶ درصد) در مقطع متوسطه دوم تحصیل می‌کنند. میانگین سن دانش‌آموزان برابر با ۱۶/۰۴ با انحراف استاندارد ۱/۳۷۴ است.

در این بخش ابتدا به بررسی میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش و در انتها به ارزیابی مدل ساختاری پژوهش پرداخته شده است (جدول ۱ و ۲).

(۳۷). در این پژوهش پایایی پرسش‌نامه نظم‌جویی شناختی به شیوه آلفای کرونباخ ۰/۷۸ بدست آمد.

برای تحلیل داده‌های توصیفی و ماتریس همبستگی از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و برای بررسی نقش واسطه‌گری متغیر میانجی از دستور بوت‌استرپ در نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۶ استفاده شد.

جدول ۱- میانگین، انحراف معیار در متغیرها پژوهش

شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار
انعطاف‌پذیری خانواده	۴۶/۴۰	۱۲/۲۴
نظم‌جویی شناختی	۱۲۵/۷۶	۲۶/۱۹
سرزندگی تحصیلی	۳۱/۷۳	۷/۵۹

جدول ۲- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳
۱. انعطاف‌پذیری خانواده	-		
۲. نظم‌جویی شناختی هیجان	۰/۳۳۶**	-	
۳. سرزندگی تحصیلی	۰/۵۰۱**	۰/۶۰۷**	-

* $p \leq 0.05$ ** $p \leq 0.01$

بدون مقادیر گمشده باشند. برای کار با داده‌های گمشده، چندین راه حل پیش تجربی وجود دارد. حذف زوجی، که در آن همبستگی‌های دو متغیری فقط برای مواردی که داده‌های آن کامل و موجود است، محاسبه می‌گردد. حذف لیستی، که در آن همه نمره‌های مربوط به داده‌های گمشده حذف می‌گردد. روش پیش تجربی دیگر برای مقادیر گمشده، جایگزین ساختن این داده‌ها با میانگین متغیر است (۳۸).

بررسی نرمال بودن متغیرها: جهت بررسی نرمال بودن از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف و کجی و کشیدگی استفاده شد. در جدول ۳، نتایج آزمون نرمال بودن متغیرها را نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج بدست آمده از ماتریس همبستگی در جدول ۲، بین انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی ($r=0.501, p<0.01$)، بین انعطاف‌پذیری خانواده و نظم‌جویی شناختی هیجان ($r=0.336, p<0.01$) و بین نظم‌جویی شناختی هیجان و سرزندگی تحصیلی ($r=0.607, p<0.01$) رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

پیش از آزمون مدل، ابتدا داده‌های پرت حذف شد و سپس مفروضات مدل‌یابی معادلات ساختاری از جمله بررسی مفروضه داده‌های گمشده، نرمال بودن متغیرها، و هم خطی چندگانه بررسی شد.

بررسی داده‌های گمشده: در مدل تحلیل مسیر، چنانچه برای تحلیل از داده‌های ورودی خام استفاده شود، این داده‌ها باید کامل و

جدول ۳- نتایج آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره Z	سطح معنی‌داری	کجی	کشیدگی	نتیجه
انعطاف‌پذیری خانواده	۰/۰۷۶	۰/۰۷۶	۰/۲۱۷	-۰/۶۵۴	نرمال
نظم‌جویی شناختی هیجان	۰/۰۷۲	۰/۰۶۰	-۰/۳۲۵	-۰/۸۳۸	نرمال
سرزندگی تحصیلی	۰/۱۶۸	۰/۰۹۷	-۰/۶۹۰	-۰/۷۶۳	نرمال

یک از متغیرها نرمال می‌باشد. از این رو جهت بررسی فرضیات پژوهش می‌توان از آزمون‌های آماری پارامتریک استفاده کرد.

بررسی هم‌خطی چندگانه: جهت بررسی هم‌خطی چندگانه، از آماره تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده گردید. جدول ۴، نتایج بررسی هم‌خطی چندگانه متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

با توجه به این که شرط نرمال بودن توزیع داده‌ها در آزمون کلموگروف اسمیرنوف آن است که سطح معنی‌داری بزرگتر از ۰/۰۵ باشد ($p > 0.05$) و مقدار کجی و کشیدگی داده‌ها بین ۲- و ۲+ باشد. بر اساس مندرجات جدول ۳، در کلیه متغیرها، مقدار سطح معنی‌داری ابعاد بزرگتر از مقدار خطا ۰/۰۵ است، و مقدار کجی و کشیدگی متغیرها بین ۲- و ۲+ قرار گرفته است نشان‌دهنده آن است که توزیع داده‌ها در هر

جدول ۴- نتایج بررسی هم‌خطی چندگانه متغیرهای پژوهش

متغیرها	شاخص‌های هم‌خطی چندگانه	
	آماره تحمل	عامل تورم واریانس
انعطاف‌پذیری خانواده	۰/۸۸۷	۱/۱۲۷
نظم‌جویی شناختی هیجان	۰/۸۶۷	۱/۶۲۲

نظم‌جویی شناختی هیجان ۰/۸۶۷ (۱/۶۲۲) می‌باشد. بنابراین، پیش فرض هم‌خطی چندگانه نیز رعایت شده است. بمنظور بررسی مطلوبیت مدل این پژوهش، شاخص‌های برازش مدل محاسبه شده است. نتایج شاخص‌های پس از اصلاح مدل، در جدول ۵ نشان داده شده است.

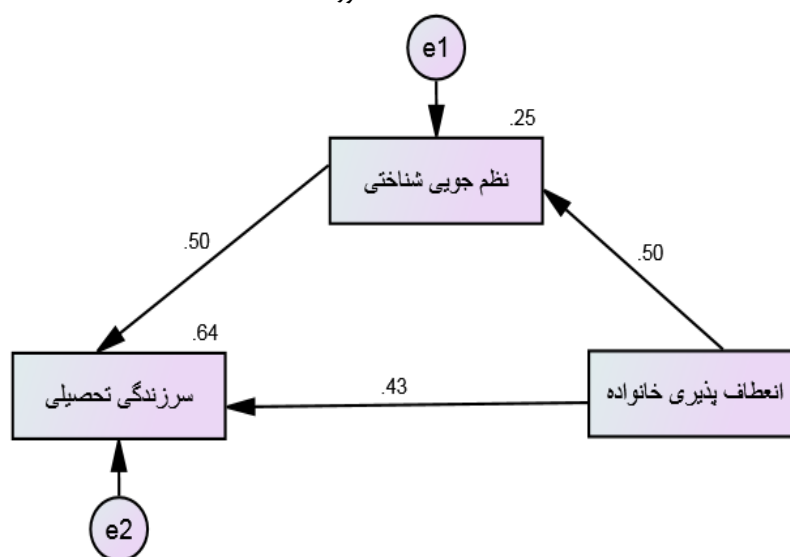
به باور کلاین (۳۹) چنانچه ارزش‌های تحمل بدست آمده برای متغیرها بالای ۰/۱۰ و مقدار عامل تورم واریانس بدست آمده برای متغیرها کوچک‌تر از ۱۰ باشد نشان دهنده عدم وجود هم‌خطی چندگانه بین متغیرها می‌باشند. در این مطالعه، آماره تحمل و عامل تورم واریانس به ترتیب برای متغیرهای انعطاف‌پذیری خانواده ۰/۸۸۷ (۱/۱۲۷) و

جدول ۵- شاخص‌های برازش مدل بعد از اصلاح

شاخص‌های برازندگی الگو	X ² /df	GFI	AGFI	IFI	CFI	RMSER
مدل	۱/۶۱۸	۰/۹۸	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۶	۰/۰۳۲

برای بررسی روابط مستقیم و نقش واسطه‌گری متغیر انعطاف‌پذیری خانواده در رابطه بین نظم‌جویی شناختی هیجان و سرزندگی تحصیلی از روش بوت‌استرپ استفاده شد. نتایج دقیق‌تر در شکل ۲ و جدول ۶ آورده شده است.

شاخص‌های پس از اصلاح نشان می‌دهد که مدل از برازش خوبی برخوردار است و هم شاخص‌های مطلق و هم شاخص‌های تطبیقی به حد مطلوب رسیده‌اند.

شکل ۲- مدل نهایی پژوهش

جدول ۶- اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای پژوهش

نام مسیر	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
انعطاف‌پذیری خانواده بر نظم‌جویی شناختی هیجان	۰/۵۰	-	۰/۵۰
نظم‌جویی شناختی هیجان بر سرزندگی تحصیلی	۰/۵۰	-	۰/۵۰
انعطاف‌پذیری خانواده بر سرزندگی تحصیلی	۰/۴۳	۰/۰۲	۰/۶۸

نتایج جدول ۶ و شکل ۲، نشان می‌دهد که انعطاف‌پذیری خانواده دارای اثر مستقیم و مثبت و معنی‌دار بر نظم‌جویی شناختی هیجان ($\beta=0/50$ و $p<0/01$)، نظم‌جویی شناختی هیجان نیز دارای اثر مستقیم و مثبت و معنی‌دار بر سرزندگی تحصیلی ($\beta=0/50$ و $p<0/01$) و انعطاف‌پذیری خانواده دارای اثر مستقیم و مثبت و معنی‌دار بر سرزندگی تحصیلی ($\beta=0/43$ و $p<0/01$)، است. در نهایت، انعطاف‌پذیری خانواده از راه میانجی‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان دارای تأثیر مثبت و معنی‌دار بر سرزندگی تحصیلی ($\beta=0/25$ و $p<0/01$) است و در واقع نظم‌جویی شناختی هیجان دارای نقش میانجی‌گری در بین انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی ایفا می‌کند.

با توجه به مثبت بودن ضریب کل اثر، می‌توان نتیجه گرفت که دانش‌آموزانی که دارای خانواده انعطاف‌پذیرتر هستند از سرزندگی بالاتری برخوردار هستند. این وضعیت برای نظم‌جویی شناختی هیجان با سرزندگی تحصیلی نیز در سطح $p<0/01$ معنادار است. به این ترتیب می‌توان گفت دانش‌آموزان دارای نظم‌جویی شناختی هیجان بالاتر، سرزندگی بیشتری را تجربه می‌کنند. بر اساس مسیر غیرمستقیم و تحلیل بوت‌استرپ، دانش‌آموزان دارای خانواده انعطاف‌پذیرتر با واسطه‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان از سرزندگی تحصیلی بالاتری برخوردار هستند.

جدول ۷- برآورد اثرات غیرمستقیم در مدل پژوهش با استفاده از بوت‌استرپ

مقدار	حد پایین	حد بالا	معنی‌داری
۰/۱۸	۰/۱۵	۰/۲۰	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج به‌دست آمده از جدول ۷، فاصله‌های اطمینان برای مسیر انعطاف‌پذیری خانواده بر سرزندگی تحصیلی از راه متغیر میانجی نظم‌جویی شناختی هیجان بین ۰/۱۵ تا ۰/۲۰ است که حاکی از قرار نگرفتن صفر در این فاصله است. این نتیجه به تأیید مسیر غیرمستقیم نظم‌جویی شناختی هیجان در رابطه انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی می‌انجامد ($p<0/01$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش واکاوی یک مدل پیرامون نقش واسطه‌گری نظم‌جویی شناختی هیجان در رابطه بین انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان در قالب الگوی تحلیل مسیر بود. بر اساس نتایج به‌دست آمده از مدل پژوهش، مسیر مربوط به تأثیر انعطاف‌پذیری خانواده بر نظم‌جویی شناختی هیجان نشان داد که انعطاف‌پذیری خانواده دارای اثر مثبت و معنی‌دار بر نظم‌جویی شناختی هیجان است.

این یافته با نتایج پژوهش‌های صفورایی‌پاریزی و صفورایی‌پاریزی (۱۷) همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که تعاملات سازنده و مثبت افراد خانواده با یکدیگر می‌تواند زمینه‌های شوق و اشتیاق به یادگیری را برای فرزندان در پی داشته باشد (۴۰). لذا، وقتی در محیط خانواده اعضا به یکدیگر اعتماد و اطمینان دارند، با یکدیگر خوب کنار می‌آیند، می‌توانند تصمیم بگیرند که هر مشکلی را چگونه حل کنند، همه اعضای

خانواده همان‌گونه که هستند پذیرفته می‌شوند، می‌توانند در مورد هر گونه احساسی با یکدیگر صحبت کنند و احساسات‌شان را به یکدیگر ابراز کنند و دانش‌آموزان مهارت‌های لازم برای نظم‌جویی شناختی هیجان را از راه الگوبرداری فرا می‌گیرند (۴۲ و ۴۱). نوجوان متقاعد می‌شود که والدینش به تجربه‌های شخصی وی، درک او از پدیده‌های گوناگون و احساس کنترل او آگاهند و همین احساس آن‌ها را به واکنش‌های خودتنظیمی و از جمله استفاده از راهبردهای مثبت نظم‌جویی شناختی هیجان مجهز می‌سازد (۴۳). به بیان دیگر، خودآگاهی در ابراز هیجانات، تناسب موقعیتی ابراز هیجان، ثبات هیجانی و مدیریت هیجانات در نوجوانانی که در چنین خانواده‌هایی پرورش یافته‌اند وجود دارد (۴۴).

از سوی دیگر، همان‌گونه که مدل پژوهش نشان داد، نظم‌جویی شناختی هیجان دارای اثر مستقیم و مثبت بر سرزندگی تحصیلی است. اثر مثبت نظم‌جویی شناختی هیجان بر سرزندگی تحصیلی نیز همسو با نتایج پژوهش‌های کریمی‌افشار و همکاران (۲۶) و برنز و همکاران (۲۴) است.

در تبیین نتیجه مورد نظر می‌توان گفت که تنظیم شناختی هیجانات، نشانه‌ای از تفکر خودآگاه و مجموعه‌ای از راهبردهای شناختی است که شخص در مدیریت هیجانات در شرایط تهدیدآمیز استفاده می‌کند (۴۵). بنابراین، دانش‌آموزانی که از مهارت‌های نظم‌جویی شناختی هیجان بالاتری برخوردارند به گونه سازنده‌تری با چالش‌های تحصیلی مقابله کرده (۴۶) و در نتیجه، تنش‌ها و چالش‌های روزانه را با موفقیت

بیش‌تری سپری می‌کنند (۴۷) و چالش‌ها را به فرصت‌هایی برای رشد و پیشرفت‌شان تبدیل می‌کنند و این توانایی شاخصی از سرزندگی آن‌هاست (۴۸).

یافته‌های پژوهش نشان داد که انعطاف‌پذیری خانواده دارای اثر مستقیم و مثبت بر سرزندگی تحصیلی است. این یافته با نتایج مطالعات پژوهش‌های فخاریان و همکاران (۱۳)، سلطانی‌بناوندی و عسکری زاده (۱۴)، سلطانی‌بناوندی (۱۵) و درخشان و همکاران (۱۶) همسو است.

در تبیین یافته مورد نظر می‌توان گفت که خانواده از راه ایجاد روابط مثبت، دادن مسئولیت، پشتوانه عاطفی بودن، برآورده کردن نیازهای فرزندان و تشویق به شرکت آزادانه در تعامل، بحث و تبادل نظر درباره‌ی موضوعات موجب می‌گردند که فرزندان احساس مثبت و ارزشمند بودن کنند. لذا، فرزندان از رویارویی با مسائل چالش‌انگیز نمی‌هراسند و قدرت انطباق، سازگاری، تاب‌آوری و عملکرد مؤثرتری خواهند داشت. وجود این شرایط، احساس توانایی مهار عوامل بیرونی و درونی را در دانش‌آموزان ایجاد می‌کند و این احساس سبب افزایش سرزندگی تحصیلی در آنان می‌شود (۱۶) و با افزایش سرزندگی این اطمینان در دانش‌آموزان شکل می‌گیرد که قادر به انجام تکالیف و وظایف محوله به آن‌ها در محیط آموزشی هستند (۱۳). به گونه‌ای که نتایج تحقیقات گوناگون، مبتنی بر این نکته است که انعطاف‌پذیری خانواده با متغیرهایی همچون رفتارهای انطباقی و سازگارانه، هیجان‌نا مثبت (۴۹)، سلامت روان (۵۰)، بهزیستی (۵۱)، تاب‌آوری تحصیلی (۵۲)، توانایی حل مسئله، شایستگی تحصیلی و موفقیت تحصیلی (۵۳) رابطه مثبت دارد.

دیگر یافته‌های پژوهش نشان داد که انعطاف‌پذیری خانواده افزون بر اثر مستقیم بر سرزندگی تحصیلی، به واسطه نظم‌جویی شناختی هیجان نیز، سرزندگی تحصیلی را به صورت مثبت پیش‌بینی می‌کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های وحیدی‌نسب و عباسی (۱۸) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت، والدینی که در فرایند تربیت و ارتباط با فرزند خود به تبادل داده‌ها می‌پردازند و بدین ترتیب از وضعیت عمومی فرزند خود مطلع می‌گردند و در ارتباط با مسائل فرزند، رویکردی مثبت و حمایت‌کننده انتخاب می‌کنند، با مهیا کردن شرایط مناسب برای پذیرش نیازها، احساسات و افکار فرزندان در شرایط ناگوار و استرس‌زا زمینه را برای استفاده از راهبردهای مثبت تنظیم شناختی هیجان فراهم ساخته و موجب کاهش مقدار استفاده از راهبردهای غیرانطباقی و منفی تنظیم شناختی هیجان در فرزندان می‌شوند (۵۴).

استفاده از راهبردهای سازگار و مثبت تنظیم شناختی هیجان مانند پذیرش آنچه که رخ داده، تمرکز مجدد مثبت به معنی فکر کردن به موضوع شاد به جای تفکر درباره رخداد منفی، تمرکز مجدد بر برنامه ریزی به معنی فکر کردن درباره مراحل فایق آمدن بر واقعه منفی، ارزیابی مجدد مثبت به معنی تفکر درباره جنبه‌های مثبت واقعه تمام این‌ها باعث می‌شوند که دانش‌آموزان شناخت‌های خود را برای تنظیم نظم‌جویی شناختی هیجان درست به کار ببرند و در نهایت، در موفقیت‌های تحصیلی در برابر چالش‌ها به شیوه‌ای سازگار برخورد نمایند و

سرزندگی تحصیلی بالایی داشته باشند (۵۵). هم‌چنین، در تبیین نقش واسطه‌ای تنظیم شناختی هیجان در رابطه بین انعطاف‌پذیری خانواده با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان می‌توان گفت که والدین از راه افزایش راهبردهای مثبت و کاهش راهبردهای منفی تنظیم شناختی هیجان سرزندگی تحصیلی را در دانش‌آموزان افزایش داده است (۵۶). به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا برانگیختگی و هیجان‌نا منفی ناشی از چالش‌ها و رقابت‌های تحصیلی را تنظیم کنند و در نتیجه، چالش‌های تحصیلی را به فرصت‌هایی برای رشد و پیشرفت‌شان تبدیل کنند و موجب افزایش سرزندگی آن‌ها در محیط تحصیلی گردند (۴۸ و ۴۷).

این پژوهش با بررسی اثر واسطه‌ای نظم‌جویی شناختی هیجان در رابطه بین انعطاف‌پذیری خانواده و سرزندگی تحصیلی نشان داد که انعطاف‌پذیری خانواده با اثرگذاری مثبت بر نظم‌جویی شناختی هیجان منجر به افزایش سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان شد. در این راستا، به لحاظ کاربردی، پیشنهاد می‌شود در جلسات اولیا و مربیان، به والدین مهارت‌های نظم‌جویی شناختی هیجان و ارتباط مؤثر با فرزندان‌شان آموزش داده شود؛ تا آن‌ها بتوانند این مهارت‌ها را به فرزندان خود بیاموزند. هم‌چنین، به خانواده‌ها پیشنهاد می‌شود با فراهم آوردن و ایجاد الگوی مناسب و مؤثر برای ارتباط با نوجوانان، به صورتی که منجر به کنترل انعطاف‌پذیر مطابق با خواسته‌های طبیعی، تمایلات و احساس استقلال طلبی‌شان، زمینه مناسب را برای دست یافتن به فرزندان سرزنده‌تر در امور تحصیلی را فراهم نمایند.

به مسئولان آموزش و پرورش، مدیران، روان‌شناسان مدارس و نهادهای تربیتی دولتی و خصوصی که به‌نحوی با تربیت و رشد نوجوانان درگیر هستند پیشنهاد می‌گردد که کارگاه‌هایی را جهت آموزش راهبردهای مثبت نظم‌جویی شناختی هیجان از قبیل (تمرکز مجدد مثبت به وقایع ناگوار، نحوه برنامه‌ریزی در رویارویی با موفقیت‌های استرس‌زا و ارزیابی مثبت مجدد تجارب ناگوار) به دانش‌آموزان برگزار کنند، تا از این راه سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان ارتقاء یابد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به انجام آن در نمونه ای متشکل از دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر ماهشهر اشاره کرد. از این رو، احتیاط در تعمیم نتایج به گروه‌ها و دوره‌های تحصیلی دیگر توصیه می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاقی پژوهش

در این مطالعه اصول اخلاقی رعایت شده است و پاسخگویان با رضایت و آگاهی نسبت به پر کردن پرسش‌نامه‌ها اقدام کردند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله فاقد هر گونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Wang JH, Kiefer SM. Joint implications of teachers and classroom peers for adolescents' aggression and engagement. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 2020, 71: 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2020.10.1199>
2. Hirvonen R, Yli-Kivisto L, Putwain DW, Ahonena T, Kiurua K. School-related stress among sixth-grade students –Associations with academic buoyancy and temperament. *Learning and Individual Differences*, 2019, 70, 100-108. <http://dx.doi.org/10.1016/j.lindif.2019.01.012>
3. Solberg PA, Hopkins WG, Ommundsen Y, Halvari H. Effects of three training types on vitality among older adults: A self-determination theory perspective. *Psychology of Sport and Exercise*, 2015, 13(4), 407-417. <https://doi.org/10.1016/J.PSYCHSPORT.2012.01.006>
4. Collie RJ, Ginns P, Martin AJ, Papworth B. Academic buoyancy mediates academic anxiety's effects on learning strategies: An investigation of English and Chinese-speaking Australian students. *Educational Psychology*, 2017, 37(8): 947-964. <https://doi.org/10.1080/01443410.2017.1291910>
5. Hoferichter F, Hirvonen R, Kiuru N. The development of school well-being in secondary school: High academic buoyancy and supportive class-and school climate as buffers. *Learning and Instruction*, 2021, 71, 101377. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2020.101377>
6. Golestaneh M, Behzadi A. The effectiveness of positive psychology intervention training on increasing the well-being, academic vitality and academic achievement of female students. *Journal of Applied Psychology*, 2020, 2 (50), pp. 187-208. <https://dx.doi.org/10.29252/apsy.13.2.187>
7. Picado L, Pinto AM, da Silva AL. The Functional Content Of The Early Maladaptive Schemas In The Explanation Of Burnout And Engagement. *International Education and Research Journal*, 2017, 3(10). <http://ierj.in/journal/index.php/ierj/article/view/1356>
8. IsmailzadehAshini M, Gravand Y, MansooriKariani R, HajiYakhchali A. Comparison of the causal model of the relationship between vitality and academic engagement with the mediating role of academic self-efficacy in male and female high school students. *New Educational Thoughts*, 2020, 15 (4), 251-282. <https://dx.doi.org/10.22051/jontoe.2020.23744.2473>
9. Martin AJ, Marsh HW. Workplace and academic buoyancy: psychometric assessment and construct validity amongst school personnel and students, *Journal of Psycho educational Assessment*, 2016, 26, 168-184. <https://doi.org/10.1177%2F0734282907313767>
10. Olson D, Russell CS, Sprenkle DH. *Circumplex model: Systemic assessment and treatment of families*. New York: Routledge. <https://books.google.com/cu/books?id=jD9pAwAAQBAJ>. 2014.
11. Esmaeilpour Kh, Farzaneh A. Prediction of emotional and educational adjustment of students based on family functioning dimensions. *Journal of Instruction and Evaluation*; 2019, 11(44):103-18. <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=731446>
12. Bas DL, Larsen RJ. *Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature*, McGraw-Hill Education. 2020, <https://www.mheducation.com/highered/product/personality-psychology-domains-knowledge-about-human-nature-larsen-buss/M9781260254129.html>
13. Fakharian J, Yaqubi A, Qasim, ZarghamHajebi M, Mohagheghi H. Predicting Academic Vitality Based on Family Emotions, Academic Conflict and Academic Self-Efficacy *Journal of Medical School*, 2021, 63, 2, pp. 2401-2391. <https://civilica.com/doc/1122918/>
14. SultaniBanavandi E, AskariZadeh Q. Predicting Academic Vitality Based on Family Flexibility and Mind-Awareness Mediated by Critical Thinking *Ayuzesh Iranian Journal of Medical Sciences*, 2021,

- 20, 14, pp. 116-126.
<http://ijme.mui.ac.ir/article-1-5045-fa.html>
15. SoltaniBanavandi E. Mediating the meaning of life in the relationship between family cohesion and family flexibility with academic vitality. Master Thesis, Shahid Bahonar University of Kerman. 2017, <http://clib.uk.ac.ir/simwebclt/WebAccess/SimWebPortal.dll/DubFullRec>
16. Derakhshan M, YousefiQutbabadi S, Najarpoorian A. The relationship between family emotional climate and academic vitality according to the mediating role of academic self-concept: Structural equation modeling. Scientific Quarterly of Educational Research Journal, 16th year, 2022, 66, pp. 37-56.
https://edu.bojnourd.iau.ir/article_681203.html
17. SafouraeiParizi S, SafouraeiParizi MM. Investigating the relationship between cognitive emotion regulation and family efficiency and life satisfaction and its explanation based on Islamic sources. Two specialized quarterly journals of Islamic psychology research, first year, first issue, 2018, pp. 65-82.
http://ri.journals.miu.ac.ir/article_3792.html
18. Wahidi-Nasab H, Abbasi M. Predicting academic vitality based on the psychosocial atmosphere of teaching and family communication pattern. Journal of New Achievements in Humanities Studies, Third Year, 2021, No. 32, 149-157.
<https://jonahs.ir/fa/showart-f0776971b83814b79408a9efa393b13a>
19. Drach RD, Orloff NC, Hormes JM. The emotion regulatory function of online social networking: Preliminary experimental evidence. Addictive Behaviors, 2021, 112, 106559.
<https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106559>
20. Garnefski N, Kraaij V. Cognitive Coping and Psychological Adjustment in Different Types of Stressful Life Events. Individual Differences Research, 2013, 7(3), 168- 181.
https://www.researchgate.net/publication/285675376_Cognitive_coping_and_psychological_adjustment_in_different_types_of_stressful_life_events
21. Smith K, Mason T, Anderson NL, Lavender JM. Unpacking cognitive emotion regulation in eating disorder psychopathology: The differential relationships between rumination, thought suppression, and eating disorder symptoms among men and women. Eat Behav. 2019, 32:95-100.
<https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2019.01.003>
22. Ahookhosh P, Alibeigi A. The factors influencing on educational burnout in students of agriculture and natural resources field in Razi University. JOURNAL OF AGRICULTURAL EDUCATION ADMINISTRATION RESEARCH, 2017, No: 40, p: 44-55.
<https://dx.doi.org/10.22092/jaeear.2017.107440.1273>
23. Garnefski N, Teerds J, Kraaij V, Legerstee J, van Den Kommer T. Cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: Differences between males and females. Pers Individ Differ; 2004, 36(2):267-276.
[http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00083-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00083-7)
24. Brans K, Koval P, Verduyn P, Lim YL, Kuppens P. The regulation of negative and positive affect in daily life. Emotion; 2013, 13(5): 926. PMID: 23731436
25. Gratz KL, Tull MT. The relationship between emotion dysregulation and deliberate self-harm among inpatients with substance use disorders. Cognit Ther Res; 2010, 34(6): 544-553.
<https://doi.org/10.1007%2Fs10608-009-9268-4>
26. KarimiAfshar I, ManzariTavakoli A. Relationship between emotion regulation strategies and students' academic vitality, National Conference on Social and Psychological Injuries, Firoozabad, Islamic Azad University, Firoozabad Branch-Firoozabad Welfare Department. 2019, <https://civilica.com/doc/774323/>
27. Tuominen-Soini H, Salmela-Aro K. Schoolwork engagement and burnout among Finnish high school students and young adults: Profiles, progressions, and educational outcomes. Developmental Psychology, 2014, 50(3), 649. PMID: 23895174
28. AzadianBojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamzadeh P. Internal and external developmental assets and academic

- well-being: The mediating role of academic buoyancy. *Journal of Educational Psychology*; 2020, 16(64): 426-436. https://jip.stb.iau.ir/article_676236.html
29. Azadianbojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamizadeh P. Can academic hope increase academic engagement in Iranian students who are university applicants? Investigating academic buoyancy as a mediator. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*. 2020, <https://www.doi.org/10.22054/qccpc.2019.46236.2210>
30. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 1970, 30: 608-610. <https://doi.org/10.1177%2F001316447003000308>
31. Dehghanizadeh MH, HosseinChari M. Academic vitality and perception of family communication pattern; the mediating role of self-efficacy. *Journal of Education and Learning Studies*; 2012, 4 (2): 21-47. <https://dx.doi.org/10.22099/jsli.2013.1575>
32. Olson DH. Circumplex Model of Marital & Family Systems. *Journal of Family Therapy*, 1990, 88, 066-048. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1979.00003.x>
33. Shakeri Sh. The effect of family flexibility on mental health of high school students in Shiraz, Master Thesis, Shiraz University. 2004, <https://scirp.org/reference/referencespapers.aspx?referenceid=1582126>
34. Zare M, Samani S. Investigating the role of flexibility and family cohesion in children's purposefulness. *Family Studies*, 2009, 4 (13), pp. 17-36. https://jfr.sbu.ac.ir/article_95097.html
35. Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 2001, 30, 1311-1327. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00113-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00113-6)
36. Cakmak AF, Cevik EI. Cognitive emotion regulation questionnaire: Development of Turkish version of 18-item short form. *African Journal of Business Management*, 2010, 4(10), 2097-2102. <https://doi.org/10.5897/AJBM.9000135>
37. Hassani J. Assessing the validity and reliability of the short form of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire. *Behavioral Science Research*, 2012, 9 (4), 229-240. <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-207-fa.html>
38. Lawrence S, Myers G G, Garino AG. Applied multivariate research (design and interpretation). Translators; Hassanabadi, Hamidreza., Pasha Sharifi, Hassan., Farzad, Valiullah., Daughter of Rezakhani, Simin., Izanloo, Bilal and Habibi, Mojtaba. Publications: Growth. 2021, 824 pages.
39. Kline, R. B. (2010). Principles and practice of structural equation modeling. Third edition, Guilford Press. <https://www.amazon.com/Principles-Practice-Structural-Equation-Methodology/dp/1606238760>
40. Park H, Lee KS. The association of family structure with health behavior, mental health, and perceived academic achievement among adolescents: A 2018 Korean nationally representative survey. *BMC Public Health*, 2, Article 510. 2020, <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08655-z>
41. Bandura A. Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 1977, <https://doi.org/10.1177%2F10596011770200317>
42. Thorberg FA, Young R, Sullivan KA, Lyvers M, Connor JP, Feeney GF. Alexithymia, craving and attachment in a heavy drinking population. *Addic behave*, 2011, 36, 427-430. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2010.12.016>
43. Wong MM. Perceptions of parental involvement and autonomy support: Their relations with self-regulation, academic performance, substance use and resilience among adolescents. *North American Journal of Psychology*, 2008, 10(3): 497-518. <https://psycnet.apa.org/record/2008-18014-006>
44. Ghaempour Z, Esmailian M, Sarafraz MR. Emotion regulation in adolescents: the predicting role of family function and attachment. *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology* Vol. 2019, 13 (No. 51),

- pp.7-16.
https://jtbcp.riau.ac.ir/article_1479.html
45. Gross JJ. Handbook of emotion regulation: Guilford publications. 2013, <https://www.guilford.com/excerpts/gross.pdf>
46. Martin AJ, Ginns P, Brackett MA, Malmberg LE, Hall J. Academic buoyancy and psychological risk: Exploring reciprocal relationships. *Learning and Individual Differences*, 2013, 27, 128-133. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.lindif.2013.06.006>
47. Hen M, Goroshit M. Academic Procrastination, Emotional Intelligence, Academic Self-Efficacy, and GPA A Comparison between Students with and Without Learning Disabilities. *Journal of Larning Disabilities*, 2014, 47(2), 116-124. <https://doi.org/10.1177%2F0022219412439325>
48. Martin AJ. Academic buoyancy and academic resilience: Exploring 'everyday'and 'classic' resilience in the face of academic adversity. *School Psychology International*, 2013, 34(5), 488-500. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0143034312472759>
49. Altieri MJ, Von Kluge S. Family Functioning and Coping Behaviors in Parents of Children with Autism. *Journal of Child and Family Studies*, 2009, 18(83), 83-92. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10826-008-9209-y>
50. Sutter M, Perrin PB, Chang YP, Hoyos GR, Buraye JA, ArangoLasprilla JC. Linking family dynamics and the mental health of Colombian dementia caregivers. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias*, 2014, 29(1), 67-75. <https://doi.org/10.1177%2F1533317513505128>
51. Kamaruddin K, Sa'ad F. The Influence of Family Satisfaction and School Satisfaction toward Psychological Well-Being of Adolescent Students. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*, 2015, 2, 12-17. www.arcjournals.org
52. Kim DH, Yoo IY. Factors associated with resilience of school age children with cancer. *Journal of Paediatrics Child Health*, 2010, 46, 431- 436. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1754.2010.01749.x>
53. Oljaca M, Erdes-Kavecian D, Kostović S. Relationship between the Quality of Family Functioning and Academic Achievement in Adolescents. *Croatian Journal of Education*, 2012, 14(3), 485-510. Corpus ID: 30916582
54. Samani S, Sohrabi-Shegofti N, Mansori SA. The mediating role of cognitive emotion regulation for parenting style and emotional problems. *Psychol Methods*; 2011, 1 (3): 119 - 133. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22285516.1390.1.3.8.0>
55. Hosseini Abrishami M, Hashemi Z, Abdollahi A. The Relationship between Early Maladaptive Schemas and Academic Vitality: The Mediating role of Cognitive Emotion Regulation. *Islamic Life Style*; 2022, 5 (4):338-350. <http://islamiclifej.com/article-1-1204-fa.html>
56. Coan JA. Toward a neuroscience of attachment. *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*, 2nd edition. The Guilford press. NY. 2013. https://www.academia.edu/542884/Toward_a_neuroscience_of_attachment